सर्वं खल्विदं ब्रह्म

श्रीमन् नारायण तिवारी

सर्वा उननिषदः आत्मवादं प्रमुखतया चर्चन्ति। अतएव तत्र ब्रह्मैव केवलमेकमद्वितीयं तत्त्वमन्यत्सर्वं ंजागतिकवस्तुजातमयर्थार्थ मिथ्यारूपमिति शंकरमतं तत्र कोष्ठतोऽनेकधोपदिस्टमस्ति। तथहि छान्दोम्योपनिषत् कथयतिसर्व खल्विदं ब्रह्मेति'। एकमेवाद्विितीयं ब्रह्म नेह नानास्ति किञ्चेति'। एवं' स एवाधस्तात् स उपरिष्टात् पश्चात् स पुरस्तात् स दक्षिणतः स उत्तरतः' इत्युक्त्वा साधमात्मैवेदं सर्वमिति च प्रतिपादयति। मुण्डकोपनिशदप्यनुवक्तीमां कथाम्। 'ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्तात् ब्रह्म पश्चात् ब्रह्म दक्षिणश्चोतरेणाधश्चोर्ध्वं प्रसृतम् इति।